

Helsingin perusti Ruotsin kuningas Kustaa Vaasa 1550 Vantaanjoen suulle keskiaikaisen Forsbyn eli Koskelan kylän kohdalle. Ajatuksena oli kilpailla satamaliikenteestä Tallinnan kanssa. Kuningas määräsi Ulvilan (Pori), Rauman, Tammisaaren ja Porvoon porvarit muuttamaan uuteen kaupunkiin. 1640-luvulla Helsinki siirrettiin Vironniemelle (Kruununhakaan), nykyiselle paikalleen. Helsingin perustamisen aikoihin *Äggelby* oli melko runsasväkinen kylä Helsingin pitäjässä. 1700-luvulla Oulunkylään muodostui kartano, jonka päärakennus ei ole enää jäljellä. Pääradan varteen perustettiin 1881 *Äggelbyn* asema, minkä jälkeen alkoi maan palstoittaminen asuntotarkoituksiin. Samoihin aikoihin alettiin kylästä käyttää suomalaista mukaelmanimeä Oulunkylä. 1906 Oulunkylä julistettiin taajaväkiseksi yhdyskunnaksi Helsingin maalaiskunnassa, josta se erosi itsenäiseksi kunnaksi 1921. Vuoden 1946 suuressa alueliitoksessa Oulunkylästä tuli Helsingin 28. kaupunginosa.

- (1) Helsingin perustamisen muistomerkki ja Helsingin ensimmäisen kirkon ja hautausmaan paikat. Kellomäellä, kallion huipulla on vuonna 1616 pidettyjen Herrainpäivien muistokivi. Kauempana etelässä näkyvän Annalan huvilan rakennutti kauppaneuvos Gustaf Otto Wasenius (1789-1852) ke-säasunnokseen 1830-luvulla. Alueelle tulee Annalan puutarha kahvioineen. Pornaistenniemen silta vihittiin 1998. Jatkamalla koilliseen pääsee Viikin luonnonsuojelualueelle.
- (2) **Kuninkaankartanon saarella** on nimensä mukaisesti ollut Kustaa Vaasan kaupungin hallintoa ja puolustusta varten 1550 perustama kuninkaankartano, jonka toiminta kuitenkin sammui 1500-luvun lopulla. Myös Kuninkaantie kulki sen kautta. Nykyään saarella on **Tekniikan museo** entisissä vesilaitoksen rakennuksissa (ti, to-su klo 11-17 ja ke klo 11-20). Niissä puhdistettiin Vantaasta "stadilaisille huberia" 1876-1972. Saksalainen insinööri Huber suunnitteli laitoksen tekniikan. Vastarannalla on kaupungin voimalamuseo (ke-su klo 11-17).
- (3) Uudempi **vedenpuhdistuslaitos** valmistui 1928. Nykyään Helsingin raakavetenä käytetään Päijänteen vettä, joka tulee Pitkälän vedenpuhdistuslaitokselta.
- (4) **Pikkukosken** uimaranta ja Pirunkallio. Väitetään, että tiettyssä valaistuksessa kallion pinnassa näkyy selvästi kasvat. Pirunkallion alempien rinnemetsien rehevyydestä kertovat päihinäpensaat.
- (5) Kantakyläntie 4:ssä on Oulunkylän tiettävästi vanhin olemassa oleva rakennus 1790-luvulta. Se on entisen **Mänsaksen tilan** päärakennus. Maunulalle nimensä antanut tila kuului aikoinaan Oulunkylän kartanoon.
- (6) Töllinmäki 8-10 on valmistunut 1864 ja laajennettu 1920-luvulla porttaaleilla ja yläkerran parvekkeella. Talon osti aikoinaan suklaatehtailija Karl Fazerin isä. Taloa on laajennettu 1920-luvulla. Rakennus on asuinkäytössä.
- (7) **Pakintalo**, joka kuului aikoinaan Tuomarinkylän kartanoon, on peräisin 1700-luvulta samoin kuin sitä vastapäätä sijaitsevat luhti ja kellari. Muut talusrakennukset on siirretty lähiseudun maatiloilta.
- (8) Helsingin eläinsuojeluyhdistyksen **eläinsuojelukeskus** sijaitsee Yhdyskunnantie 11:ssä, entisessä kauppakiinteistössä. Yhdistys perustettiin 1874 mm. Zacharias Topeliuksen voimin. Iltapäivisin siellä toimii kirpputori.
- (9) Solakalliontie 12 on 1900-luvun alusta. Älä unohda näkymää Rakennusmestarintielle.
- (10) Mikkolantiellä ja sen ympäristössä on monia kulttuurihistoriallisesti merkittäviä rakennuksia. Esimerkiksi Torppämäki 2 on puinen asuinkerrostalo 1800-luvun lopusta. Samoilta ajoilta ovat pihapiirin sauna ja entinen navettarakennus.
- (11) Patolan urheilukentän paikalla oli ravirata 1893-1927. Siellä kokeiltiin myös moottorilentoa 1911. Kiistanalaista on, irtauiko kone maasta.
- (12) Oulunkylän **vanha kirkko** (Siltavoudintiellä) rakennettiin 1905 rukoushuoneeksi rakennusmestari Bergmannin piirustusten pohjalta. Kellotapuli rakennettiin 1930-luvulla.
- (13) **Oulunkylän** nykyisin asukastoimintaa palveleva **asemarakennus** valmistui 1918. Junat alkoivat pysähtyä täällä vuonna 1873. Nykyiset asemajärjestelyt valmistuivat v. 1995.
- (14) Kammantekijäntie 1 päärakennus siirrettiin tänne Kaisaniemestä 1901. Se korvasi juuri palaneen Kottbyn tilan päärakennuksen. Tila tunnettiin jo 1600-luvulla. Talo on edelleen Lönngrenin suvun hallussa, joka on isännöinyt tilaa 1700-luvulta alkaen. Huomaa naapuritontin luhtiaitta.
- (15) Kinkeripolun perällä on näyte 1920-luvun keskiluokan asumiskulttuurista.
- (16) Oulunkylän uusi kirkko Teinitien ja Norrtäljentien kulmassa vihittiin käyttöön 1972. Sen on suunnitellut arkkitehti Heikki Castrén.
- (17) Koulumäki, Teinitie 8 on entinen kansakoulu v:lta 1925.
- (18) **Tapio Rautavaaran** puistolle nimensä antanut henkilö oli keihäänheiton olympiavoittaja vuonna 1948, tunnettu trubaduri ja filmitähti. Pitkään Oulunkylässä asunut Rautavaara eli 1915-79.
- (19) **Kustaankartanon vanhainkoti** valmistui 1953, arkkitehti Olli Saionmaan suunnittelemana.
- (20) Larin Kyöstin tie 7:n rakennus perustettiin 1880-luvulla **Seurahuoneeksi** kylpylöineen. Vuoden 1897 tulipalon jälkeen rakennus korjattiin alkuperäspiirustusten mukaan. Nykyään se toimii ruotsinkielisenä ammattikorkeakouluna.
- (21) Veräjämäen alueen ilme muistuttaa viime vuosisadan huvila-asutuksesta. Larin Kyöstin tie 13 puinen asuinkerrostalo on 1890-luvulta.
- (22) Kirjailija **Larin-Kyösti** asui nimikkokatunsa ja Jokiniementien kulmapuutalossa 1910-luvulta kuolemaansa asti. Veräjämäessä asui ja vieraili vuosisadan alkupuolella useita eri alojen taiteilijoita. *Taluta pyörä kadun yli ja porrassluiskaa pitkin Runoilijanpolulle.*
- (23) Lohimiehenpolku 6 / Pellavakaskentie 18 asuinhuviloita on vuodelta 1907.
- (24) Samalta vuodelta on Pellavakaskentie 13:n "Punssitornitalo", jonka rakensi rakennusmestari Anders Jansson. Hän johti Suomen paviljongin rakentamista Pariisiin maailmannäyttelyyn vuonna 1900.
- (25) Aidasmäentie 5 valmistui 1915.
- (26) Ålanderien talo, Jokiniementie 18, valmistui alunperin 1908. Sittemmin palaneessa ja uudelleen rakennetussa talossa asui mm. virolainen kirjailija Friedebert Tuglas.
- (27) Veräjämäentie 5 on aivan 1900-luvun alusta.
- (28) Koskelan omakotialuetta alettiin rakentaa 1930-luvun lopulla. Kerrostalot on rakennettu 1960- ja -70-luvulla.
- (29) Koskelassa on kaupungin suurin **vanhusten sairaala**. Vanhin rakennus aloitti kunnalliskotina ja työlaitoksena vuonna 1912. Sairaala-alueella oleva portilta näkyvä kirkko edustaa vuosisadan vaihteen jugend-tyyliä.